

הוכן עיי כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
daf@dafyomi.co.il • 6515004 טל/פקס

נדה דף כז.

שליא בבית האם היא מטמאת אותו?

בבית ראשון - שהולד נמוק פעם אחת	בבית שני - שהולד נמוק מחמת הטלטול ב' פעמים	
טמא - דאין שליא בלא ולד	טהור	לר' מאיר
טהור	טהור	לר' יוסי ור' יהודה ור' שמעון

מאי טעמא דר' שמעון שמטהר¹? [תוד"ה מ"ט].

מהו טעמו?		
כיון שנתערב בה ממין אחר בטלה ²	לפירש"י	לרב המנונא
דכיון שבעינן מת שלם ממש ונתבטל משהו טהור	לתוס'	
משום ביטול ברוב, דדם הלידה והליחה מבטלו		לר' יוחנן (בעמוד ב')
דכיון שנטרף במימיו נתבלבלה צורתו שוב אין בו טומאת מת שלם		לריש לקיש (בעמוד ב')

מלא תרוד רקב שנפל לתוכו עפר מה דינו ומדוע?

מה הדין?		
דיש כאן תרוד שלם, ואין רוב המבטלו	טמא	לרבנן
דהמעט עפר שנפל מבטל מעט מן הרקב ומחסרו ³	לרבנן דבי רב	לר' שמעון
דהוקש סופו לתחלתו, דבתחלתו כל שהו מבטלו וכך בסופו ⁴	לרבה	

¹ ונחלקו רש"י ותוס' בביאור קושית הגמ', דלכאורה הגמ' ביארה דטעמו של ר"ש משום שהולד נימוק תוך השליא ולכך לא מטמא. ופירש"י (בד"ה מ"ט דר"ש), דכיון שכל גופו של מת כאן הו"ל כרקב ונצל (-דהיינו בשר מת שנימוח ונעשה ליחה סרוחה), וא"כ יש לטמאותו אפי' שנימוק. ותוס' (ד"ה מ"ט) חולקים, וס"ל שאין טומאת רקב ונצל בולד, וקושית הגמ' היא, דיש לטמא לולד שבשליא מדין מת שלם, דאפי' שנימוק כיון שכל המת נמצא כאן יש לטמא.

² פי', דכיון שאתה בא לטמא כאן מדין רקב או נצל, ובדין רקב אמרינן בסמוך לר"ש גופיה, דמלא תרוד רקב שנפל לתוכו עפר כל שהו דהוא טהור. והקשו תוס' על זה, דהתם גבי רקב משום שהמלא תרוד הוא שיעור מצומצם, וכיון שנפל לתוכו כל שהו עפר בטלו, משא"כ כאן דגם אם יתבטל משהו מהולד הרי יש כאן שיעור ולמה נטהר.

³ והקשה על זה רבה, דאדרבה הרקב יבטל לעפר, דהרקב הוא רוב לעומת העפר.

⁴ ויש נפ"מ בין ב' הטעמים, דלטעם הראשון הוא דוקא בתרוד אחד טהור, ומשום שאפי' עיי מעט עפר הוא נחסר משיעורו, אבל בהרבה תרודים טמא. ואילו לטעם רבה, אפי' בכמה תרודים הוא טהור, דהוקש סופו לתחלתו, וכמו שבתחלתו כל שהו של עפר מבטלו, כן בסופו, ולא משנה כמה תרודים יש כאן. עי' ריטב"א ותורי"ד.

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
daf@dafyomi.co.il • 6515004 טל/פקס

נדה דף כז:

מה דין מלא תרוד רקב?

כשנקבר ערום, בארון שיש, או ברצפת אבנים	כשנקבר בכסותו, בארון עץ, או ברצפת לבנים ¹	
טמא	טהור	הבא ממת
טהור	טהור	הבא מהרוג ²

מלא תרוד של עפר בית הקברות מה דינו ומדוע? [תוד"ה מלא].

מה הדין?	מדוע?	
טמא	דאי אפשר לו שלא יהיה בו מלא תרוד של מת	לרבנן
טהור	דמיירי בנקבר בכסותו וכו', דמוערבין רקב ועפר ³	לר' שמעון
	מיירי בנקבר ערום וכו', אלא שאח"כ נפל מן הסיד ונתערב ⁴	

שפיר שטרפוהו במימיו, ומת שנתבלבלה צורתו מה דינו? [תוד"ה מת].

לריש לקיש	אליבא דרבנן ⁵	אליבא ד' אליעזר
	טהור	טמא
לר' יוחנן	לתי' א' בתוס'	במת טהור בשפיר טמא ⁶
	לתי' ב' בתוס'	בין בשפיר ובין במת טמא ⁷

¹ בכל אלה מתחילה מתערב ברקב המת מכסותו ומרקב העץ ועפרורית הלבנה, ודין תרוד רקב הוא רק כשלא נתערב בו מתחילתו שום דבר אחר מלבד בשר ועצמות וגידי המת.

² מבואר ברש"י ותוס' משום שנחסר דמו, ולפי"ז בחניקה שלא נחסר דמו יש לו תרוד רקב, (ועי' ערול"נ).

³ והוקשה לתוס' על זה, דבאופן זה שכבר מתחילה מתערב בו חוץ מרקב המת גם רבנן מודים שטהור, (ועי' בהגהות מהרש"ם).

⁴ פי', שכבר היה הרקב טמא, אלא שר"ש לטעמיה דלעיל, שכיון שנפל עפר אל התרוד רקב הוא טמא. ונתבאר לעיל בהערות, שאפי' ביותר מתרוד לטעם רבה שהוקש סופו לתחלתו יש לטהר.

⁵ באהלות (ב: ב) נחלקו ר' אליעזר וחכמים "באפר שרופין", דר"א מטמא ברובע וחכמים מטהרין. ובפשיטות היא מחלוקת ר' יוחנן ור"ל בסוגיין דר' יוחנן ס"ל שטמא כר"א, ור"ל סבר שטהור כחכמים. ולפי"ז תמוה מה הקשה ר' יוחנן לר"ל, הא אדרבה כוותיה מסתבר טפי דפסק כחכמים. ולכך מפרשים התוס' דמחלוקת ר"ל ור' יוחנן היא אליבא דחכמים דמטהרים.

⁶ אם לא בטעם שבטל ברוב דם לידה וליחה שיש שם (והייק ר"י לר"ל, לשיטתך שאתה מטהר גם בלא טעם רוב יש לטמא), וס"ל שאין ללמוד מרבנן שמטהרים גבי אפר שרופין, דאין הטעם שם משום שנתבלבלה צורתו ושדרתו קיימת (שמזה למד ר"ל שה"ה בשפיר שטרפוהו במימיו, אלא הטעם דרבנן משום שמיד שנשרף אין עוד שם מת עליו ואפי' בכולו שלם ושלדתו קיימת טהור, ומה שאמר ר' יצחק שמת שנשרף ושלדתו קיימת קאי רק אליבא דר' אליעזר. עוד הביאו כסברא זו מהירושלמי שאין לדמות שפיר לשדרה, דשדרה אפי' בשלדתו קיימת טהורה מהתורה, (ורק רבנן גזרו כששלדתו קיימת משום כבודו).

⁷ בתי' השני מפרשים תוס' שסברת ר' יוחנן שדוקא גבי אפר שנחסר מן המת אז טהור, אולם אם רק נתבלבל שכולו שלם עדיין הוא טמא, וכן בשפיר שנתבלבל טמא.